

Leila
Mehulić

Darko Glavan

(1951. – 2009.)

Prije nekoliko godina svjedočila sam naoko beznačajnom, ali znakovitom događaju. U kavani Muzeja Mimara Darku Glavanu prišao je nepoznat čovjek i izrazio želju da mu ispriča svoje spoznaje o nekim radovima Antuna Motike. Tvorac umjetnikove velike retrospektive i kataloga u čas se usredotočio na sugovornika s pomnošću i pijetetom kakve većina nas upućuje tek “autoritetu” i na kraju mu se, s nehinjenom radošću, zahvalio. Minijaturu iz svakodnevice Darka Glavana ne spominjem kako bih podsjetila na velikodušnu, neposrednu i skromnu narav koja je ganula svakoga tko je imao privilegiju da je prepozna, već stoga što ona sažima njegov cjelokupan odnos prema umjetnosti. Odnos rijetko viđen i, sa zebnjom naslućujem, teško ponovljiv. Darko Glavan radio je bez predaha i zamora, s lakoćom istovjetnom disanju, koja ne bi mogla opstati bez nezasitne znatiželje i trajno budne pozornosti. Tek je dar pozornog slušača i tragača svaku česticu nemjerljive količine likovnih kritika, koja nalaže budući ozbiljan arhivski rad, uspio učiniti jasnom. Nagruče jasnoći i logičnosti Darko Glavan potkrepljivao je spominjanjem svojega uzora Anthonyja Blunta, nestora induktivne metodologije povijesti umjetnosti, koji je priznao kako mnoge spoznaje duguje upravo oslušivanju vlastitih studenata.

Darko Glavan rođen je u Rijeci 29. lipnja 1951. godine. Neposredno po završetku sušačke gimnazije i upisa studija povijesti umjetnosti i komparativne književnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, kao

osamnaestogodišnjak objavljuje prvi novinski tekst. Samo godinu dana nakon toga u tisku se pojavljuju njegove likovne recenzije, a na televizijskim i radijskim programima likovni prilozi. Dvadesetjednogodišnji student dozrelost svojega samosvojnog stovišta dokazuje smjelim istupom: teorijskom raspravom “Odnos kiča i pop arta”. Istodobno postaje i urednikom likovne rubrike *Studentskog lista*. Prva izložba postavljena 1974. godine u Galeriji Studentskog centra, o kojoj će tri desetljeća poslije s kolegicom Leilom Topić napisati izvrsnu monografiju, dala je naslutiti glavnu putanju njegovih strukovnih kretanja. Izložba omotnica ploča rock-glazbe i istovremeni tekst “Andrija Maurović – Život uložen u strip” značili su iskorak prema prepoznavanju vrijednosti mladih likovnih medija, koje je, uza sva nastojanja Glavanove profesorice Vere Horvat Pintarić, bilo tek u začetku. Tri godine nakon diplome, tada likovni kritičar *Vjesnika*, 1978. biva pozvan da sudjeluje u pripremama za osnivanje Muzeja Mimara. Nakon položenoga kustoskog ispita, uključuje se kao prvi povjesničar umjetnosti u djelovanje Muzejskoga prostora, današnje Galerije Klovićevi dvori. Po osnutku Muzeja Mimara postaje kustosom Zbirke srednjovjekovne skulpture, u okviru koje se osobito bavi rješavanjem atributivnih problema engleske romaničke i gotičke plastike. Njegova pregnantna muzeološka rješenja stjecajem okolnosti nikada nisu u potpunosti došla do izražaja, ali su se odrazila u opažaju studenata Dodiplomskog studija muzeologije i upravljanja baštinom, kojima je predavao od 1989.

do 1993. godine. Desetak međunarodnih i stotinjak nacionalnih izložaba – među kojima valja izdvojiti “Meštović u poslijeratnoj kritici”, “Futuristi i suvremenici iz Zbirke Metropolitanske galerije”, “(Ne)prepoznavana slika”, “Hrvatski obzori - stvaralaštvo hrvatskih umjetnika izvan domovine”, retrospektivnu izložbu Ranka Dokmanovića “Dekoratívno i konstruktívno”, retrospektivnu izložbu Antuna Motike “Crtačko i slikarsko (na suvremen način)”, “Neocitacionizam”, “Crteži Dušana Džamonje”, “Od karnevala do revolucije (Futurizam u Rijeci 1914. - 1920.)”, “Andrija Maurović. Poznato i nepoznato” (u suradnji s Franom Dulibićem), retrospektivnu izložbu Milana Trenca i izložbu “Vlado Kristl prije egzila” – Darka Glavana potvrđuju kao kustosa kreativca, rijetku vrstu koja se stvaralačkom izražajnošću izjednačuje sa samim umjetnikom. Tekstovima izložbenih kataloga, poput onoga o riječkom futurizmu, Glavan je nerijetko uspostavljao značajna teoretska stanovišta. Njegovo petnaest godina dugo katalogiziranje Motikina opusa kulminiralo je svježom analizom koja ukazuje na gradaciju od principa “manje je više” do nulte razine “bijelog na bijelom” i na “prozračnost”, koja u drugoj polovici 50-ih poprima obilježja otklona u smjeru “bojenih polja”. Kulminacija kustoskog rada bila je

Kristlova izložba problematskim postavom koji je objasnio evoluciju umjetnikova stvaralaštva, a koje je, prema Glavanovu mišljenju, anticipiralo Beuysov šamanizam i ideje Fluxusa.

Čovjek kojega sam s ponosom smatrala mentorom, u razgovorima koji su prethodili tragičnom mu odlasku, pitao se je li u životu dovoljno napravio. Životopis koji je šturo sveo na tek nekoliko podataka nazvao je bespoštedno “Šareni Darko”. Njegovi kritičari znali su njegovu hiperproduktivnost proglašavati rasutošću. No, dovoljno je obratiti pozornost tek na kratki pogovor stripa *Muzika Roberta Crumba*, naslova “Breughel iz Haight-Ashburyja” koji, poput inih, u lucidnoj maniri izražava srž jednoga opusa, i otkriti prevoditelja Glavana kao jednog od najpreciznijih teoretičara stripa. Moglo bi se nabrajati. Bizarna je činjenica da je svoje četrdesetogodišnje profesionalno pregnuće nastojao svesti na teme kojima je i započeo svoju karijeru - doktorsku disertaciju koja je trebala biti cjelovita inventura Maurovićeva opusa i izložbu “Dizajn u ritmu muzike za ples: Rock i likovnost”. Nagli prekid možda je bio i milostiv prema Darku Glavanu, strastvenom individualcu sasvim oslonjenom na svoj stvaralački svijet, kojega nikada neće svladati umor. x